

Carmen IORDĂCHESCU
Luminița MINCĂ

Roxana IACOB

Să dezlegăm tainele textelor literare

clasa a III-a

Carmen IORDĂCHESCU

Luminița MINCĂ

Roxana IACOB

SĂ DEZLEGĂM TAINELE TEXTELOR LITERARE

Clasa a III-a

 EDITURA CARMINIS
educațional

CUPRINS

I. LA PAS CU FRUNZELE TOAMNEI

<i>La pas cu frunzele toamnei</i> , de Aurora Ionescu	4
<i>Comparația</i> , de Vasile Poenaru	8
<i>Am aflat cuvântul magic</i> , de Vasile Poenaru	13
Recapitulare	18

II. PRIETENII NOȘTRI NECUVÂNTĂTORI

<i>Unde a zburat rândunica?</i> , de Titel Constantinescu	22
<i>Congres</i> , de Ana Blandiana	27
<i>Textul informativ</i>	31
Recapitulare	37

III. O LUME DE POVESTE

<i>Buburuza fără buline</i> , de Claudia Groza	40
<i>Prințul fermecat</i> , după Frații Grimm	45
<i>Minunata călătorie a lui Nils Holgersson</i> , după Selma Lagerlöf	54
<i>Scumpă țară românească!</i> , de George Coșbuc	58
<i>Iarna</i> , de Vasile Alecsandri	63
<i>Colinde, colinde!</i> , de Mihai Eminescu	68
Recapitulare	72

IV. DIN TAINILE UNEI VIEȚI SĂNĂTOASE

<i>Povestea unui fulg de nea</i> , după Adina Popescu	77
<i>Sportul și sănătatea</i> , de Claudia Groza	83
Recapitulare	88

V. SPECTACOLUL NATURII

<i>Peștișorul de aur</i> , după Frații Grimm	91
<i>Muntele cel hodoronc-tronc</i> , de Marin Sorescu	96
<i>Cicloul</i> , după Frank Baum	100
Recapitulare	104

VI. ÎN RITM DE PRIMĂVARĂ

<i>Soldățelul de plumb</i> , după Hans Christian Andersen	107
<i>Regele Midas</i> , după Charles Perrault	112
<i>Scrânciobul lui Guguță</i> , de Spiridon Vangheli	117
Recapitulare	123

VII. DORINȚE ÎMPLINITE

<i>Georgică HabarN-am</i> , după Angelica Lambru	127
<i>Aripile lui Icar</i> , după Petre Ghelmez	131
<i>Ilustrarea unui text literar printr-un desen</i>	138
Recapitulare	142

VIII. AMINTIRI DIN COPILĂRIE

<i>La cireșe</i> , după Ion Creangă	147
<i>Ceasul</i> , de Spiridon Vangheli	153
<i>Freamăt de codru</i> , de Mihai Eminescu	158
<i>Scrisoare</i> , de Ana Blandiana	164
Recapitulare	168

I. LA PAS CU FRUNZELE TOAMNEI

La pas cu frunzele toamnei

de Aurora Ionescu

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Marchează cu „x” răspunsul corect.

- Textul este: a) în proză; b) literar; c) o scrisoare;
 în versuri. nonliterar. un dialog.

2

Completează enunțurile cu informații din text.

Acțiunea textului se petrece _____ și _____ (unde?)

_____ (când?) Personajele

care participă la întâmplare sunt: _____ (cine?)

3

Alege explicațiile potrivite.

a) Tică este emoționat, deoarece:

- pleacă în excursie cu bunica;
 începe școala;
 se pregătește pentru aniversarea cățelului.

c) Când ajunge la școală, băiatul:

- îl ia pe cățel în clasă;
 îl ascunde sub o grămadă de frunze;
 îl trimite acasă.

b) În timp ce Tică pleacă la școală, Mieluț:

- se joacă cu ghiozdanul băiatului;
 doarme liniștit în cușcă;
 prinde frunze aurii.

d) La sfârșitul orelor, Tică își găsește prietenul:

- sub o pătură de frunze;
 dormind pe o bancă;
 așteptându-l pe treptele școlii.

4

Răspunde la întrebări.

a) Cum își manifestă bunica emoțiile?

c) Cum se comportă Mieluț în drum spre școală?

b) În ce clasă este Tică?

d) Ce sentimente trăiește Tică atunci când își revede colegii?

5

Scrie în tabel cum își manifestă bunica dragostea față de Tică, apoi cum își manifestă bunica ta dragostea față de tine.

Bunica lui Tică	Bunica mea

6

Mieluț se bucură când își revede prietenul ieșind pe poarta școlii. Tu ai un prieten necuvântător? Prezintă-l în 4-5 propoziții. (Dacă nu ai unul, spune cum ai vrea să fie acesta.)

7

Caută în text și transcrie însușirile elementelor.

● cămașa → _____	● boticul → _____
● ghetetele → _____	● cățel → _____
● obrazul → _____	● glasurile → _____
● mâna → _____	● codiță → _____
● frunză → _____	● păturică → _____

8

Spune-ți părerea! Motivează răspunsurile.

- Este normal comportamentul bunicii față de Tică?
- Ce crezi despre modul în care acesta își încurajează bunica?
- A procedat corect Tică lăsându-l pe Mieluț la poarta școlii?

9

Continuă oral textul, povestind cum și-au petrecut cei doi prieteni restul zilei.

Repetiție la dans

Joc de rol

O frunză aurie se legăna ușor pe o creangă. Alte câteva erau pe o ramură alăturată. Pui-de-Vânt, un vânticel jucăuș, se opri o clipă.

– Ai rămas singură? Unde sunt surorile tale?

– Ele au fost mai grăbite. Au plecat să colinde potecile pădurii ca să aleagă un loc bun să țeasă cel mai frumos covor pentru Crăiasa Toamnei.

– De ce nu ai plecat și tu cu ele?

– Mie nu-mi place să țes. Mie îmi place să dansez. Exersez un dans nou împreună cu trupa mea. Vrem să o întâmpinăm altfel pe Crăiasă.

– Ia te uită! se miră Pui-de-Vânt.

– Să știi că am nevoie de tine. Tu o să ne acompaniezi și o să ne ajuți să menținem ritmul.

– Nu știu dacă pot...

– Sigur că poți. Întâi mai domol, apoi tot mai repede... Îți dau partitura și facem o repetiție. Începem?

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1

a) Unește cuvintele care au același sens.

b) Adaugă un cuvânt cu același sens, după model.

<p>emoții</p> <p>folos</p> <p>mângâie</p> <p>a picat</p> <p>aventură</p> <p>ciudată</p>	<p>a aterizat</p> <p>peripeție</p> <p>trăiri</p> <p>dezmiardă</p> <p>stranie</p> <p>ajutor</p>	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>sentimente</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
--	---	---

2

Scrive cuvinte cu sens opus pentru:

- adormise ≠ _____
- trist ≠ _____
- prinsă ≠ _____
- să iasă ≠ _____
- dispariția ≠ _____
- aici ≠ _____
- neastâmpărat ≠ _____
- răcoroasă ≠ _____

3

Descoperă sensurile diferite ale cuvintelor scrise colorat și unește corespunzător.

- Azi-noapte am avut un **somn** profund.
- La cină, mama a pregătit **somn** cu legume.
- **Cui** îi împrumuți cartea ta?
- Tata bate un **cui** în perete.
- Am văzut un **cățel** la poarta școlii.
- Mama curăță un **cățel** de usturoi.

- *întrebare*
- *stare de repaus*
- *piesă de metal*
- *pește*
- *animal*
- *parte dintr-o căpățână de usturoi*

4

Transformă după model.

- Frunzele se fac precum aurul. → devin **aurii**
- Frunzele se fac precum trandafirul. → devin _____
- Frunzele se fac precum arama. → devin _____
- Frunzele se fac precum castana. → devin _____
- Frunzele se fac precum rugina. → devin _____

5

Alege dintre paranteze cuvintele potrivite care completează propozițiile.

- Bunica îl _____ pe nepot pentru prima zi de școală. (*mare, pregătește, frunze*)
- Frunzele arămii _____ din copaci. (*aer, atingerea, se desprind*)
- Mieluț _____ pantalonii băiatului cu botul umed. (*zăpăcit, atinge, privirea*)
- Glasurile vesele ale copiilor _____ în curtea școlii. (*răsună, vacanță, nerăbdători*)

6**Desparte în silabe cuvintele.**

- termometru = _____
- frunzele = _____
- splendoare = _____
- nerăbdători = _____
- suspina = _____
- ciufulești = _____
- năstrușnică = _____
- brusc = _____

7**Descoperă în text cuvinte care conțin următoarele grupuri de sunete, apoi scrie-le în tabel.**

ea	oa	ie	ia

8**Notează în casete numărul de vocale și de consoane.**

• ied <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="padding: 2px;">V =</td><td style="padding: 2px;">C =</td></tr></table> • miel <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="padding: 2px;">V =</td><td style="padding: 2px;">C =</td></tr></table> • oaie <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="padding: 2px;">V =</td><td style="padding: 2px;">C =</td></tr></table> • ploaie <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="padding: 2px;">V =</td><td style="padding: 2px;">C =</td></tr></table>	V =	C =	V =	C =	V =	C =	V =	C =	• iarbă <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="padding: 2px;">V =</td><td style="padding: 2px;">C =</td></tr></table> • iarnă <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="padding: 2px;">V =</td><td style="padding: 2px;">C =</td></tr></table> • mireasă <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="padding: 2px;">V =</td><td style="padding: 2px;">C =</td></tr></table> • crăiasă <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="padding: 2px;">V =</td><td style="padding: 2px;">C =</td></tr></table>	V =	C =	V =	C =	V =	C =	V =	C =	• albine <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="padding: 2px;">V =</td><td style="padding: 2px;">C =</td></tr></table> • mușuroi <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="padding: 2px;">V =</td><td style="padding: 2px;">C =</td></tr></table> • creangă <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="padding: 2px;">V =</td><td style="padding: 2px;">C =</td></tr></table> • frunză <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="padding: 2px;">V =</td><td style="padding: 2px;">C =</td></tr></table>	V =	C =	V =	C =	V =	C =	V =	C =
V =	C =																									
V =	C =																									
V =	C =																									
V =	C =																									
V =	C =																									
V =	C =																									
V =	C =																									
V =	C =																									
V =	C =																									
V =	C =																									
V =	C =																									
V =	C =																									

9**Scrie cuvintele în ordine alfabetică: pantaloni, bucle, ghiozdan, pământ, văzduh, bunica, privire, școală, coadă, roșcovan.**

10**Alcătuiește cuvinte noi, după model: prinsă – desprinsă**

- ✿ face – _____
- ✿ scrie – _____
- ✿ coase – _____
- ✿ compus – _____
- ✿ păgubit – _____
- ✿ completat – _____

11**a) Completează cu „m“ sau „n“.**

astâ__păr	î__brățișare	ati__ge	întâ__plare
gâ__d	a__tipatic	si__t	î__brăcămintе
la__pă	u__brelă	li__pede	î__tindere

b) Încercuiește cuvintele în care apar grupurile de litere „mb“ și „mp“.

Comparația

de Vasile Poenaru

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1 Marchează cu „x” răspunsul corect.

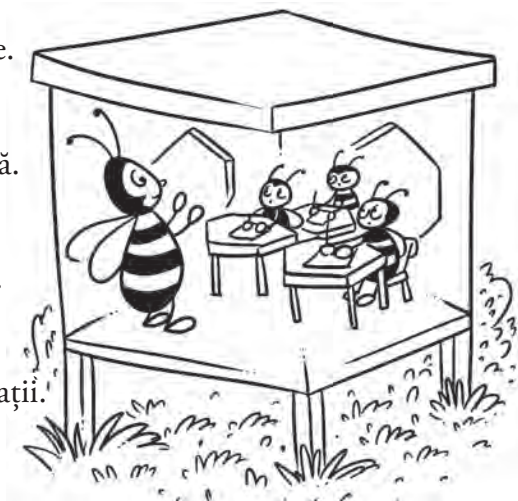
- a) Textul este: literar în proză; literar în versuri; nonliterar.
- b) Poezia are: 4 strofe; 6 strofe; 5 strofe.
- c) Fiecare strofă are: 5 versuri; 3 versuri; 4 versuri.

2 Completează fagurele folosind cuvintele din text care au legătură cu albinele.

3 Alege explicațiile potrivite.

- a) Școala este asemănată cu locul unde trăiesc:
 lupii; veverițele; albinele.
- b) Expresia „cu ochi vii, fire isteță” se referă la:
 albine; veveriță; ursoaică.
- c) Învățătura înseamnă:
 pedeapsă; odihnă; muncă.
- d) Minte poate fi umplută cu:
 miere; hrană; informații.
- e) Învățătura este folositoare pentru:
 viață; putere; stup.

4 Găsește în text cuvintele ce rimează, apoi adaugă încă un cuvânt potrivit, după model.

☛ lup – stup – grup

☛ însemneze – _____ – _____

☛ isteță – _____ – _____

☛ școală – _____ – _____

☛ putere – _____ – _____

5 **DIAGRAMA VENN.** Completează diagrama cu asemănările și deosebirile care există între activitatea desfășurată în școală și cea desfășurată în stup.

6 **Spune-ți părerea!** Cum te poate ajuta învățătura în viață?

7 Ursoaica a aflat de la lup adevărul că școala este asemănată cu un stup. Tu ce adevăr ai aflat de la o altă persoană?

8 Ordonează cuvintele și scrie proverbele obținute.

parte are Cine carte are .

este aur Învățătura comoară o . de

curge gură învățătură mierea cu . Omului din îi

tinerețe la Învăță la bătrânețe să , ca . știi

9 Prezintă mamei tale pe Albinuța, noua ta colegă de clasă.

Joc de rol

– Mamă, de astăzi am o nouă colegă de clasă. Vom sta în aceeași bancă.

– Cum se numește noua ta colegă?

–

– Unde locuiește ea?

–

– Crezi că puteți deveni prietene? Vă asemenați?

– Da, și ea este harnică,

–

Comunicare

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 Barează intrusul!

* a afla = *a descoperi, a auzi, a vesti*

* adesea = *frecvent, uneori, des*

* a spune = *a chema, a zice, a rosti*

* isteată = *deșteaptă, harnică, inteligentă*

* zumzet = *murmur, freamăt, agitație*

* putere = *pricepere, forță, tărie*

2 Scrie cuvinte cu sens opus celor prezente în text.

• adesea ≠ _____

• vii ≠ _____

• muncește ≠ _____

• goală ≠ _____

• strângem ≠ _____

• viață ≠ _____

3 Alcătuieste câte o propoziție cu sensurile diferite ale fiecărui cuvânt.

dar _____

mie _____

fire _____

4 Bifează varianta corectă de despărțire în silabe.

ur-soai-că

a-des-ea

vev-e-ri-ță

compa-ra-ția

urs-oai-că

a-de-sea

ve-ve-ri-ță

com-pa-ra-ția

ur-soa-i-că

ade-sea

ve-ve-ri-ță

com-pa-ra-ți-a

5 Caută în text cuvinte care să respecte schemele date.

CCVC ⇨ _____

CCVV ⇨ _____

CVC ⇨ _____

CVVCV ⇨ _____

CVCCV ⇨ _____

CCVVCV ⇨ _____

6 Completează comparațiile.

★ harnică precum _____

★ isteată ca _____

★ galbenă ca _____

★ gălăgios ca _____

★ dulce ca _____

★ iute ca _____

★ bun ca _____

★ leneșă ca _____

7

Încercuiește cuvintele scrise corect.

- ❖ comparată – conparată
- ❖ aciasta – aceasta
- ❖ șcuală – școală
- ❖ strângem – strîngem
- ❖ este – ieste
- ❖ iepure – epure
- ❖ lom – luăm
- ❖ poezie – poiezie

Știi că...?

- Mierea nu expiră, nu se strică, doar se zaharisește după un timp, putând fi însă consumată și cu această consistență.
- Mierea era folosită în războaie pentru tratarea rănilor. Ea ajută la vindecare, pentru că absoarbe umezeala și are proprietăți dezinfectante.
- Cea mai bătrână albină din lume are 100 de milioane de ani. Este conservată într-o bucată de chihlimbar și a fost descoperită în Myanmar.
- Albinele lucrătoare au o durată scurtă de viață, ele trăiesc aproximativ 30 de zile în timpul culesului și câteva luni în timpul repausului de iarnă.
- Regina albinelor trăiește până la cinci ani și este singura care depune ouă. Într-o singură zi, ea depune până la 2000 de ouă, acestea cântărind de două ori mai mult ca ea.

Clubul de lectură

Pippi începe școala

fragment

după Astrid Lindgren

Tommy și Annika mergeau la școală, firește. În fiecare dimineață, la ora opt, se luau frumos de mână și porneau spre școală, cu manualele la subraț.

La ora aceea, Pippi obișnuia să-și țesale calul sau să-l îmbrace pe Musiu Nilsson în costumașul lui. Sau își făcea gimnastica de dimineață, adică se dădea de patruzeci și trei de ori peste cap, aterizând de fiecare dată în picioare.[...]

Tommy și Annika se uitau întotdeauna cu jînd spre Vila Villekulla când plecau spre școală. Ar fi dat orice să poată merge să se joace cu Pippi, în loc să stea cu orele în bancă. Dacă ar fi mers și Pippi cu ei, poate că lucrurile ar fi stat altfel.

– Îți dai seama ce ne-am mai distra în drum spre casă? zise Tommy.

– Da, și-n drum spre școală, spuse și Annika.

Cu cât se gândeau mai mult, cu atât mai rău le părea că Pippi nu mergea la școală, așa

că, în cele din urmă se hotărâră să încerce să o convingă.

– Nici nu-ți închipui ce învățătoare drăguță avem! îi spuse Tommy șiret lui Pippi [...].

– Dac-ai ști ce distractiv e la școală! îi ținu Annika isonul. Aș muri dacă nu m-ar mai lăsa să mă duc! Așezată pe un scăunel, Pippi se spăla pe picioare într-un lighean. Nu zise nimic, ci continuă să se bălăcească, împrôșcând cu apă în toate părțile.

– Și nici nu trebuie să stăm prea mult acolo, continuă Tommy. Doar până la două.

– Da, și ne dau și vacanțe. De Crăciun, de Paște și de vară.

Pippi își ronțai gânditoare degetul mare de la un picior, dar tot nu zise nimic. Și, deodată, vărsă apa din lighean pe podeaua bucătăriei cu atâta hotărâre, că-i udă learcă pantalonii lui Musiu Nilsson, care se juca într-un colț cu o oglindă.

– Nu-i drept! spuse Pippi deodată, fără să-i pese de bietul Musiu Nilsson și pantolonașii lui uzi. Nu-i deloc cinstit și n-am de gând să-ngădui asemenea nedreptate!

– Ce nedreptate? se miră Tommy.

– Peste patru luni vine Crăciunul și vă dă vacanță. Da' mie? Mie cine ce să-mi dea? zise Pippi cu o voce tristă. Nu tu vacanță, nu tu nimic! se plânse ea. Așa nu se mai poate! De mâine merg la școală!

Tommy și Annika începură să bată din palme bucuroși:

– Uraaa! Atunci te-așteptăm mâine la opt, în fața porții noastre.

– Ei, nici chiar așa, cu noaptea-n cap! Și, oricum, vin călare până la școală, spuse Pippi.

Zis și făcut. La ora zece fix, Pippi luă calul pe sus și-l coborî de pe verandă. Puțin mai târziu,

locuitorii târgului se iviră la ferestre, care mai de care mai curios, să vadă ce era cu calul care scăpase pe străzi. Adică așa credea lumea, că poate scăpase de prin vreo curte. Dar nu era decât Pippi, care plecase în galop spre școală. Calul intră în curtea școlii mâncând pământul, Pippi sări din mers, îl legă de un copac, dădu de perete ușa clasei cu o bufnitură strașnică, de-i făcu să sară speriați pe Tommy, Annika și pe colegii lor de clasă, așezați cuminți în bănci.

– Salutare, adunare! strigă Pippi fluturându-și pălăria cu boruri largi. Am ajuns la timp pentru tabla multiplicării?

Tommy și Annika îi povestiseră deja învățătoarei că avea să vină o fetiță nouă, pe nume Pippi Șosețica. Iar doamna auzise în oraș una și alta despre Pippi. Și, întrucât era o învățătoare tare drăguță și bună cu copiii, se hotărâse să facă tot ce-i stătea în putință să o ajute pe Pippi să vină cu drag la școală.

Pippi se trânti într-o bancă liberă, fără să ceară voie. Doamna învățătoare nu păru a băga de seamă purtarea necuviincioasă a fetei și-i zise cu blândețe:

– Bun venit la școală, dragă Pippi! Sper să te simți bine aici și să-nveți multe lucruri folositoare!

– Eu una sper să-mi dați vacanță! zise Pippi. De-aia am venit! Așa-i cinstit!

– Fii bună și spune-mi care ți-e numele întreg, o rugă doamna învățătoare, să te pot înscrie în catalog.

– Mă cheamă Pippilotta Merindela Persiana Minta Aluefraim Șosețica, fiica lui Efraim Cioraplung, căpitan de corabie, fostul Spaima Mărilor și-n prezent Regele Negrilor. Pippi e doar numele de alint, că tata zice că-i prea lung Pippilotta.

– Aha, zise învățătoarea. Atunci o să-ți spunem și noi Pippi.

(din vol. „Pippi Șosețica“, editura Arthur)

Am aflat cuvântul magic

de Vasile Poenaru

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Completează corespunzător spațiile libere.

- ◆ Textul „Am aflat cuvântul magic“ este o _____ . Are _____ strofe. Fiecare strofă conține _____ versuri.
- ◆ Ultimul cuvânt din strofa a doua este _____ .
- ◆ Cuvântul din poezie care rimează cu „masă“ este _____ .

2

Bifează explicația corectă a fiecărei expresii.

a) „pornit din suflet“ înseamnă:

- cu voce tare; cu multă dragoste; în șoaptă.

b) „nu-s luat în seamă“ înseamnă:

- nu sunt înțeles; nu sunt rugat; nu sunt ascultat.

c) „nu-ți tai vorba“ înseamnă:

- nu te întrerup atunci când vorbești; nu te rog; nu te ascult.

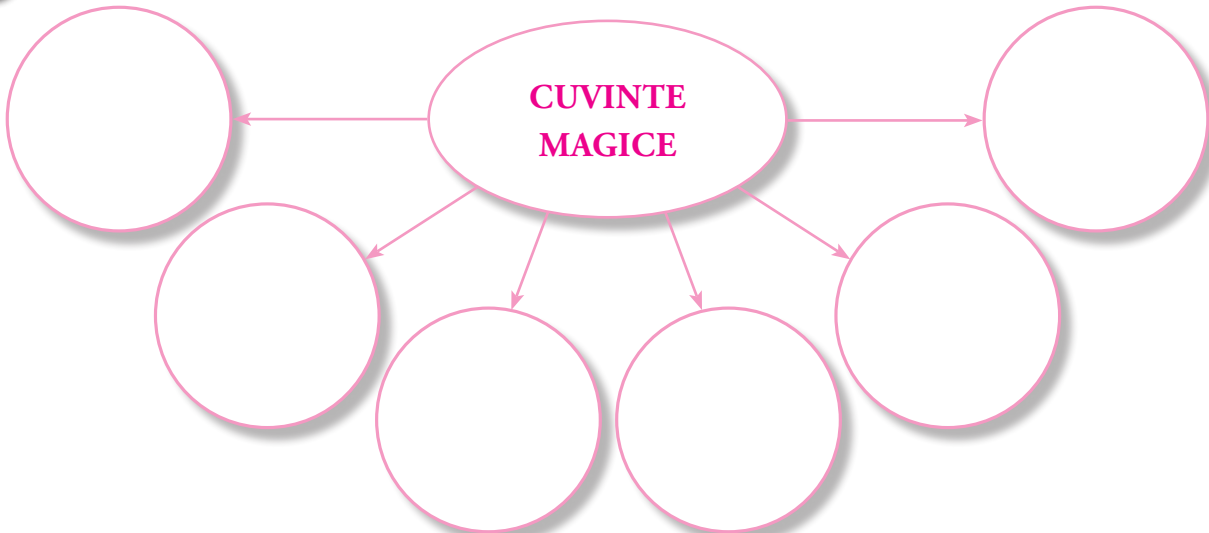
3

Extrage din poezie cuvintele magice, apoi scrie-le în dreptul situațiilor potrivite.

- * Te despartți de prietenii cu care ai petrecut ziua în parc.
- * Soliciți o carte de la librărie.
- * Un prieten îți oferă un cadou.
- * Te întâlnești pe alee cu un vecin.

4

CIORCHINELE. Scrie și alte cuvinte magice pe care le cunoști.

5

Bifează acțiunile specifice unui comportament politicos, întâlnite în poezie.

- Salut o persoană cunoscută, atunci când o întâlnesc.
- Ajut persoanele în vârstă, atunci când au nevoie.
- Nu întrerup pe cel care vorbește.
- Păstrez liniștea când ceilalți se odihnesc.
- În timpul iernii, îngrijesc animalele din pădure.
- Sunt punctual, atunci când trebuie să ajung într-un anumit loc.
- La masă, am un comportament adecvat.
- Particip la acțiuni de curățare a mediului.

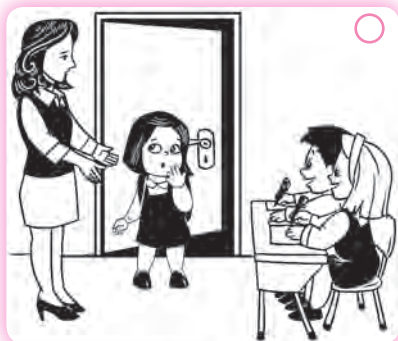

6

Spune-ți părerea! De ce crezi că este important să ai „cei șapte ani de-acasă“?

7

Realizează corespondența între fiecare situație de comunicare și dialogul potrivit.

- Au, m-ai lovit! De ce nu ești atent?
- Scuză-mă! Nu a fost cu intenție.

- Bună dimineața! Scuzați-mă că am întârziat! Îmi permiteți să iau loc în bancă?
- Bună dimineața! Nu este nicio problemă! Tocmai ce-am început ora! Poftește la locul tău!

- La mulți ani! Să fi sănătos! Primește acest cadou din partea mea!
- Îți mulțumesc! Sigur îmi va plăcea!

- Bună ziua! Îmi permiteți să vă ajut?
- Mulțumesc frumos! Chiar așa avea nevoie! Sacoșele sunt grele.

8

Fii actor! Pune în scenă următoarea situație.

Ești la Grădina Zoologică și ceri îngrijitorului informații despre animalele pe care tocmai le-ai văzut.

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1

Scrive cuvinte înrudite.

suflet	vorbă	frumos

2

a) Realizează corespondența dintre fiecare expresie și explicația potrivită.

- a băga de seamă •
- a lua în seamă •
- a lua seama •
- a fi de-o seamă •
- a-și da seama •

- a analiza
- a observa
- a considera
- a constata, a se lămuri
- a fi de aproximativ aceeași vârstă

b) Integrează în enunțuri expresiile de mai sus.

3

Completează textul cu semnele de punctuație potrivite. Recitiți pe roluri dialogul.

O lumină dulce ca mierea coboară ușor printre ramurile bătrâne ale copacilor În adierea
vântului câte-o frunză răzleață coboară să îmbrățișeze pământul A venit toamna
La marginea pădurii Aricel-Țepoșel o zărește pe Rița-Veverița
 Bună ziua dragă veveriță spune Aricel-Țepoșel cam îngândurat
 Bună Aricel De ce ești abătut
 Cum să nu fiu dacă toamna a venit deja pe aceste meleaguri iar eu nu am reușit
să-mi strâng proviziile necesare pentru iarnă
 Nu te îngrijora dragă Aricel Pentru ce sunt buni prietenii Eu am destule me-
rinde adunate alune nuci ghinde Iarna aceasta putem locui și mânca împreună
 Îți mulțumesc Ai un suflet de aur

4 Transformă după model.

a) să-l îndrăgesc → *să îl îndrăgesc*

n-o spun → _____

nu-s luat → _____

nu-ți tai → _____

s-aștepți → _____

b) să îi chemăm → *să-i chemăm*

să o văd → _____

nu îmi place → _____

ce îl întrebi → _____

nu îl cunosc → _____

Clubul de lectură

Neisprăvitul

după Charles Perrault

„Vai, cât e de prost băiatul ăsta! Atât de prost de nu mai are pereche!” Iată ce se auzea spunându-se în urma unui băiat de vreo treisprezece ani, poreclit din pricina apucăturilor lui: „Neisprăvitul”. Să știi însă că el era mai mult șiret decât prost, și nu făcea pe prostul decât pentru a-și putea ascunde prea multele sale pozne. Mama lui, numită Marianne, îi cunoștea toate metehnele, dar îl iubea totuși din tot sufletul ei de mamă. [...]

Într-o zi, când acesta se întrecuse cu gluma, ea îi vorbi astfel:

– Spune-mi, băiatule, tu nu te rușinezi auzind cele ce se strigă după tine? [...]

Băiatul îi răspunse, prefăcându-se a plânge:

– Apoi, da' ce, e vina mea? [...]

– Ba e vina ta! îi răspunse mâhnită mama.

Fiindcă [...] faci în fiecare zi numai pozne, pe care oamenii le văd și nu ți le pot ierta. Când intri undeva, dai cu piciorul în câine, calci pisicile, pui mâna pe toate lucrurile din casă [...]. Ieri ai lovit cu piciorul masa, totul s-a răsturnat și vasele mi s-au prăpădit. Tot ieri te-am trimis la doamna contesă, unde am fost vreme de zece ani în serviciu, și-ai supărat-o și pe dânsa. [...] Acum câteva minute, te încăpățânași să iei din mâna mea sticla de ulei, pe care ai binevoit s-o verși peste supă de pe foc. Ah, de-ar veni acum doamna care ți-a fost nașă și pe care n-am mai văzut-o de la nașterea ta! [...] Dar, ia te uită, ce văd pe fereastră? E chiar dânsa! Mă duc în calea ei. [...]

– Nu sunteți dumneavoastră aceea care acum treisprezece ani ați binevoit a ține în brațe, la botez, pe fiul meu?

– Ba eu sunt, Marianne. Venisem să văd casa de naștere din oraș și cum nașa de acuma n-a putut veni, fiind bolnavă, m-am oferit să-i țin eu locul. Știu tot ce ți s-a întâmplat de-atunci, atât dumatăle, cât și finului meu. Ai rămas văduvă, și contesa unde ai făcut serviciu ți-a făcut o pensie lunară. Băiatului îi spune lumea „Neisprăvitul” și e cel mai rău copil de pe-aici.

– Mă tem că acesta e adevărul. Dar cum de l-ați aflat? Ați rămas cumva prin vecinătate fără ca eu să știu?

– Dimpotrivă, buna mea Marianne, rostul meu e de a călători mereu. Dar pentru asta nu e nevoie să mă ostenesc alergând din loc în loc, căci am la îndemână toate trăsurile din lume. Eu aduc vremea rea sau vremea bună, supraveghez copiii, într-un cuvânt, eu sunt zâna Bambina. [...] Am darul să le îndrept greșelile și să-i răsplătesc pentru faptele bune.

Acum vin de la școală. Am văzut copii buni, dar și din cei care nu-și ascultă profesorul și le-am lungit nasul. Vor rămâne așa vreme de opt sau poate mai multe zile și nădăjduiesc că pedeapsa le va aduce mintea cea bună.

Marianne o ascultă pe zâna Bambina pe cât de uimită, pe atât de respectuoasă. Căci nu e puțin lucru să ai cinstea de a avea de cumătră tocmai o zână.

Apoi zâna Bambina adăugă:

– Cum eu știu totul despre copii, pot face tot pentru a-i îndrepta. Știu că e disprețuit și ocolit de oameni, fiindcă în fiecare zi face câte o nouă năzbâtie.[...]

Marianne rămase împietrită. Abia mai putu răspunde: [...]

– Vă rog, ajutați-mă să-i îndrept greșelile și vă voi purta o veșnică recunoștință, zână bună!

– Ceea ce îmi ceri dumneata, Marianne, nu e atât de greu, dar trebuie să chibzuim, răspunse zâna Bambina. Și am s-o fac, căci iată s-a ivit tocmai un prilej. Ascultă bine ceea ce îți spun. Este abia ora nouă. Du-te înapoi în casă și spune-i băiatului că te-ai întâlnit cu nașa lui, fără a-i mărturisi cine sunt. Spune-i că am venit de departe să fac unele târguiești și că te-am rugat să mă însoțești pe la mai mulți negustori. După aceea pleacă imediat de-acasă. Cu siguranță că va pleca și el în urma dumitale. Eu voi face în așa fel încât să fim nevăzute și vom putea vedea împreună tot ce va face în lipsa dumitale.

Marianne făcu întocmai cum o sfătuisese zâna, iar când plecă din casă îi spuse:

– Așadar, fiul meu, eu plec și îți spun la revedere. Încălzește-ți supa care a rămas de ieri și mănâncă restul de fasole, dacă îți este foame. Poftă bună! Și ai grijă să nu ieși din casă căci, după cum vorbește lumea, sunt destui hoți prin cartierul nostru care abia așteaptă să plece cineva de acasă pentru a fura.

Băiatul făgădui că va face întocmai, dar... bineînțeles că nu se ținu de cuvânt. Abia o văzu ieșind pe ușă, că și alergă să-și mai găsească doi din recunoscuta lui companie. La ora nouă, „Neisprăvitul“ îi aduse pe oaspeți la el acasă și începu să pregătească masa.

Pofticiosul Briffaut nu se putu abține să nu-l întrebe:

– Ia spune mai repede, băiete, ce ne dai de mâncare?

– Iată, răspunse prompt gazda: mai întâi mănâcăm supa aceasta pe care am și pus-o la încălzit, apoi mâncarea de fasole pe care trebuie s-o măncați voi, să creadă mama că am mâncat-o eu. Mai avem și altceva. Ceva bun de tot! Ia uitați-vă numai la șirul acesta de cârnați, pe care l-am șterpelit aseară pe când treceam prin fața mezelăriei, și apoi am niște plăcinte cu carne care s-au luat după mine, pe când treceam pe la plăcintărie, și ceva vin. Ce ziceți? Ospăț în toată regula. [...] Dar nici n-apucară să ducă bine lingurile la gură, când se pomeniră fiecare cu câte un clopot mare sub bărbie, făcând un zgomot asurzitor, ori de câte ori încercau să deschidă gura, să mănânce.

– Doamne, Dumnezeule, ce-o mai fi și asta? strigară cu toții într-un glas.

Dar, pe când spuseră asta, clopotele își dublă ră zgomotul. Cei trei se priviră uimiți. Se ridicară și încercară să-și zgâlțâie adaosurile care bubuiau și tunau de se auzea până în stradă.

Fu cu neputință să le înlăture. Ar fi trebuit să-și smulgă bărbiile, căci acestea se prefăcuseră în clopote.

Neputincioși, se așezară la locurile lor, încercând totuși să mănânce, dar... minune! Brațele le rămâneau lipite de trup și nu era chip să le mai miște, iar gurile mestecau întruna, fără a mânca nimic, sporind astfel tot mai mult și mai mult sunetele clopotelor.

Zgomotele erau atât de puternice, încât făcură ca toată lumea să se oprească în stradă, neștiind ce să creadă.

- ▶ Care faptă a „Neisprăvitului“ ți se pare cea mai gravă?
- ▶ Tu cum ai încerca să îndrepti un astfel de copil?
- ▶ Cu ce poveste se aseamănă aceasta?
- ▶ Imaginează-ți sfârșitul poveștii.

Recapitulare

* Citește cu atenție textul de mai jos, apoi rezolvă cerințele date.

Toamna

de Octavian Goga

Văl de brumă argintie
Mi-a împodobit grădina,
Firelor de lămâiță
Li se uscă rădăcina.

Peste creștet de dumbravă
Norii suri își poartă plumbul,
Cu podoaba zdrențuită
Tremură pe câmp porumbul.

Și cum de la miazănoapte
Vine vântul fără milă,
De pe vârful șurii noastre
Smulge-n zbor câte-o șindrilă.

De vifornița păgână
Se-ndoiesc nucii, bătrânii,
Plânge-un pui de ciocârlie
Sus, pe cumpăna fântânii.

Îl ascult și simt subt gene
Cum o lacrimă-mi învie:
– Ni se-aseamănă povestea,
Pui golaș de ciocârlie.

• Înțelegerea textului • Comunicare •

Bifează propozițiile care descriu:

a) semnele toamnei prezente în poezie;

Cade bruma.

Plantele mor.

Păsările călătoare au plecat.

Câmpul este pustiu.

Cad frunzele.

Plouă des.

Bate vântul rece.

Cerul este înnorat.

Bate vifornița.

Pomii se apleacă de vânt.

b) caracteristicile poeziei.

Poezia are: patru strofe;
 șase strofe;
 cinci strofe.

Strofele au: trei versuri;
 patru versuri;
 cinci versuri.

2

Găsește cuvinte/grupuri de cuvinte care pot completa expresiile.

☆ vâl de brumă { *mi-a împodobit grădina*
.....
.....

☆ porumbul { *tremură*
.....
.....

☆ vine vântul { *fără milă*
.....
.....

☆ podoaba { *zdrențuită*
.....
.....

3

Alege explicațiile potrivite.

● „Peste creștet de dumbravă/ Norii suri își poartă plumbul“ sugerează:

- norii cenușii trec nepăsători peste dumbravă;
- norii se lasă grei, apăsători, peste dumbravă, ca și când ar fi de plumb;
- norii posomorâți amenință cu ploaia.

● „Cu podoaba zdrențuită/ Tremură pe câmp porumbul.“ arată că:

- porumbul pare un om zdrențaros, tremurând de frig;
- porumbul tremură de frica iernii, cu hainele sfâșiate;
- porumbul este lovit de vântul aspru.

● „Plânge-un pui de ciocârlie/ Sus, pe cumpăna fântânii.“ înseamnă că:

- în fața cruzimii viscolului care apleacă nucii puternici, puiul de ciocârlie, singur, departe de mama sa, plânge amarnic, lipsit de apărare;
- speriat și singur, puiul cere îndurare viscolului nemilos și strigă după ajutor.

● „Îl ascult și simt subt gene/ Cum o lacrimă-mi învie:“ înseamnă că:

- poetul ascultă cântecul și se simte trist, ca și puiul de ciocârlie;
- poetului îi dau lacrimile ascultând plânsul puiului părăsit de mamă, condamnat să reziste singur iernii.

- „– Ni se-aseamnă povestea,/ Pui golaș de ciocârlie.“ sugerează că:
 - poetul se simte trist și părăsit, asemenea puiului de ciocârlie;
 - poetul plânge, speriat de venirea frigului.
- „Pui golaș de ciocârlie.“ sugerează:
 - un pui nepregătit să reziste la vremea rea;
 - un pui părăsit și singur, care trebuie să înfrunte frigul iernii.

● Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă ●

1

Unește cuvintele care au sens asemănător.

suri ○
miazănoapte ○
viforniță ○
a (se) îndoi ○

○ nord
○ viscol
○ a (se) apleca
○ cenușii

2

Înlocuiește cuvintele evidențiate cu altele având sens asemănător, extrase din poezie.

- Vălul de brumă argintie **a gătit** grădina. (_____)
- Peste **vârful** dumbrăvii se lasă nori cenușii. (_____)
- Cu haina **ruptă**, porumbul tremură pe câmp. (_____)
- Dinspre **nord** bate vântul **nemilos**. (_____ , _____)

3

Completează cu formele potrivite și alcătuieste enunțuri, după model.

Norii → (argintiu) **argintii se ivesc la orizont.**
 → (cenușiu) _____
 → (alburii) _____

Plopii → (argintiu) **argintii strălucesc.**
 → (auriu) _____
 → (arămiu) _____

4

Precizează sensurile cuvântului **a se îndoi**, alegându-le din coloana alăturată.

- Pomii **s-au îndoit** sub vânt.
- Ei **s-au îndoit** de corectitudinea colegului.
- Vânătoarea **a îndoit** bucata de stofă.
- Bătrânul **s-a îndoit** de spate pe zi ce trece.
- Barmanul **a îndoit** vinul cu apă.
- ○ a amesteca
- ○ a se gârbovi
- ○ a fi nesigur
- ○ a împături
- ○ a se apleca

Să ne amintim!

◆ Înaintea literelor **b** și **p** se scrie întotdeauna **m**.

Exemplu: **împ**odobit, a **îmb**unătăți

◆ Când grupul de litere **în-** se adaugă în fața unui cuvânt care începe cu **n**, noul cuvânt se scrie cu **nn**.

Exemplu: **înn**orat (în + nor)

5

Completează literele care lipsesc.

î__cunurat, î__proprietărit, bo__boane, co__bate, î__negrît, î__curca,

î__prienit, co__pune, î__negurat, î__pădurit, î__tins, î__fierbântată,

î__nodați, î__părat, î__brățișat, î__otător, î__miresmat, î__pins

6

Observă sensurile diferite ale aceluiași cuvânt și unește-le cu termenii din coloana alăturată.

creștet

Pe **creștet**, copilul purta o pălărioară de paie.

Pe **creștetul** dealului se ridică pădurea.

Sus, în **creștetul** bradului, strălucea o stea argintie.

vârf

cap

culme

7

Alcătuiește propoziții în care cuvântul **vin** să aibă sensuri diferite.

8

Cu iscusință, poetul a inclus în poezie multe expresii deosebite: **vâl de brumă argintie**, **creștet de dumbravă**, **podoaba zdrențuită**, **norii suri**, **vântul fără milă**, **viornița păgână**. Fii și tu un poet priceput și inventează expresii frumoase despre:

a) frunzele toamnei; _____

b) bogățiile toamnei; _____

c) vremea în anotimpul toamna. _____

